

Pest, aug. 10.

Fölfedezésre indultam ki, s ilyesmi rendszeren sok időbe kerül még akkor is, midőn a keresett tárgy egészen közel van hozzánk vagy legalább annak kellene lennie. Azt mondom kellene, mivel nem ritkán áll be nálunk azon sajátságos körülmény, hogy az ember bizonyos lapok részletes közleményei nyomán akár vakon vél valami után nyúlhatni — míg ez a valami sem is létezik. De akár lejárnak akár nem, az idő belevész, s ennek tulajdonítható, hogy csak ma tudósítom önt legutóbbi fölfedezéseimről.

Tárgya kutatásaimnak — ne bálmuljon, kérem — arany vala, arany bizony, még pedig jegecsült arany. Nem voltam kénytelen vakand módjára túrni a földet mint holmi kaliforniai aranykereső, hogy jegecsült nagy és fontos kőöno-aranyat kaparjak ki a föld beléből; s fáradságtól megkímélt engem a bostoni löcsházából kaliforniai doctornak méltóságára fölkapaszkodott idősebb Czapky ur.

Egy irtóztató forró napon, mely élénken emlékeztetett tudori hódításunk oklevelének hazájára, az országút-radvallató körvezetés a nemzeti múzeum felé tartottam, mely humburgban nyaralygó magyaraink rokonjaiban patriótikus éhségig gyantát kénytelen szerepelt. Azon arany-jegecsült akarom közölni megtekinteni, melyet eleinte dr. Czapky senior a múzeumnak akart ajándékozni. Hogy ugy megjárjam mint ifjabb Czapky urral, ki a „Pesti Napló“ szerént, a nemzeti múzeumban néhány kisai ritkaságot ajándékozott legyen (miket eddigelé hasztalan kerestem ott), s ki egy emberesége földimivoltát arra kéri meg, hogy egyik örököt, csapjának antik óráját az ő Czapky nagybapja ajándékozta oda bizonyos fözetetűnek: hogy így megjárjam, azt nem szabadott fölfednem, mert a „P. Lloyd“ mondta, hogy dr. Czapky senior jegecsült arany-jegecsült van a múzeumban, s a „P. Lloyd“ valamit állít, a szemelyes megközelítésre bíztató fáradságtól nem illik visszatérnem. Ez egyeztet a „P. Lloyd“

Lloyd“ csakugyan jól vala értesülve, mert id. Czapky tudor aranyjegecsült azon idő alatt, mely a szödelgesnek szentelt közleményem s annak a „P. Lloyd“-ban történt fogyatékos helyreigazítása közt lefolyt: a múzeumba csakugyan be lön csempészve.

Aus dem Gedenken
Ward aus doch ein Schenken;

mint a költő, ki profetikus szellemében ezen lélek-emelő eseményt előre meglátta, oly szerencsésen fejezi ki.

Az arany ott van! Igen is, ott van! Láttam, noha nem mindjárt vettem észre, pedig előttem feküdt. Az őtfontos aranygombócokról való csodadolgok fantáziámat annyira fölzgatták, hogy együgyű szemem csak is ezt kereste. „Itt fekszik ön előtt“ mondá végre az ásványtani osztály fölggyelő explicator, ki azelőtt valamely magyar urnak huszája volt. Szememből kitörölve ama por maradékát, melyet természetes és mesterséges szel szőrt közéje, végre egy igen kicsi testecskét pillanték meg, mely confus, elmosódott jegeceket mutat, míg másik része, mű-nyelven, lapos fejleményű jegecekkel bir. Feléni több haszontalan kő. Mineralogikus becsé mindamellett van, de határozottan nevelés azon hűhő, mit a „P. Lloyd“ csapott vele, mert e nagytörkű és apró jegecsült kaliforniai arany-hencegmény (ez is műszó) to-azomszédjában, kitűnő tisztaságú, nagyságú és szépségű arany-jegeceket látunk, melyek saját házáinkból, Vöröspatakba kerültek. Pesten egyesek is pompás példányokkal bírnak (a többi közt a térvárosi grógy-szerény Pfauiser ur), s jöllehet az ily jegecsült-jegecsült nem mindennapi, de azért kár méltóságtól fölyeg-lyezett csekélységgel telekürtölni fölünk, mikor a nemzeti múzeum poros áruja alatt régóta aluszak tudományos álmunkat „kebelbeli“ arany-jegecsült.

E fölfedezéssel azonban még nem értem be. Az az őtfontos arany-csücsök, melyet a „P. Lloyd“ az-ines ajándékozta látott, nem akart kimegné fejemből, én is látni akartam. E gyönyörrel azonban le kellett mondani, mivel doctort, Bacat a német demonstrat, mely állítólag nem kőből és aranyból való állomány, hanem őtfontos koloncos olvasztott szin-arany, közöcséken otthon tartotta magát. Ifj. Czapky, a „P. Lloyd“ érte-
Azt látni akartam, E gyönyörrel azonban le kellett mondani, mivel doctort, Bacat a német demonstrat, mely állítólag nem kőből és aranyból való állomány, hanem őtfontos koloncos olvasztott szin-arany, közöcséken otthon tartotta magát. Ifj. Czapky, a „P. Lloyd“ érte-

inkább herceg uraknak ajándékoz oda az csap, hogy magán-medalliont kapjon érte, mint a n. múzeumnak, mely körül olcsóbb áron is lehet érdemeket szerzeni. De legyen bármikép, id. Czapky tudor ur célját érte, neve esztől elváthatlanul van a múzeumban, noha, megvalljuk, azt még csekélyebb áron is lehetővé tehetné volna. Miért nem hozott magával vagy küldött legalább egy láda kitömött madarat, röpülő kigyót, dressirozott cserebogarat vagy szörös osztrigát? Nem csak nagy patrióta, hanem egyúttal híres tudós is s akadémikus is lehetett volna — mint van rá példa. Oh, ez nálunk közmény meg, valószínűs gyerekek! Igy azonban a hírnév és dicsőség azon ószegét kell megelégednie, melyet, arany birtokához képest, a „P. Li.“ mert ki számára, mert csak is a különféle arany-jegecsült, gombócokra, karikákra építő föl a dr. Czapky senior halhatatlanságának szánt oltárt, melyen transparent betűkben az áll, hogy derék hazánkia „ki-áló állást foglalt el a külföldön.“ Ez olcsó (?) dicsőítést azonban még ma is azon egyszerű megjegyzéssel útasítom vissza, hogy oly ember, ki Bostonban abba hagy egy vállalatot s keréket old, kiváló szerepet nem játszhatik többé, ha később milliókat szerez is. A „P. Lloyd“ plévre, én ószegének enged, midőn valakinek becsét e fényes oldalról fogja föl; én azonban más színórmérteket használok. Az, a ki meseket mond el magáról hogy valmit elérjen vagy meg nem érdemelt hitelhez jusson, az ingó talajon áll; ilyenről a yankee azt mondja: „he is a humbug!“ Csak a „P. Lloyd“, kinek, mint egyes sajtónak, szolgálatot véltam tenni, midőn két cikkemben a kalandorjai, taktikájára figyelmeztettem, nevezi haszonleséstől ment, s az amely által belőlünk kizsárolt áltakozást „handabandáságnak!“ Ez annyit jelent, hogy a „schwindelt“ (magyar szó: hál-
lstonnek nincs rá) gyamolítani kell. A mit különösen zokor ross, az, hogy humoros hangon mondtam el ósz-
nyelvémet. De hát lehet-e komoly, professori koppel tárgyalni ilyen kepremaszó tolokodásokat a hírnév-hajszárat? A bill nem-e önkénytelenül hogy eszik meg, ilyenkor? Bizony, difficile est satyrum non scribere, ha mindhat magunk alá képezljek, mit ifj. Czapky ur magáról plévre-
Azt látni akartam, E gyönyörrel azonban le kellett mondani, mivel doctort, Bacat a német demonstrat, mely állítólag nem kőből és aranyból való állomány, hanem őtfontos koloncos olvasztott szin-arany, közöcséken otthon tartotta magát. Ifj. Czapky, a „P. Lloyd“ érte-

több helyütt fordult meg. Tartas meg komolyságát az, kinek van hozzávaló nyugodt folyású vére; nekem ka-cagnom kell, midőn méltalmán taglitoritására emlé-
kezem, mikkel a „nemzeti körben“ akart előfőni ben-
nünket; ha ezembe jutnak a „P. Napló“ s a „P. Lloyd“ által terjesztett keleti tündérmesék, s azon nagykepű pathos, melylyel transatlantikus orvosi tanulmányait s tapasztalait, miket mint angol kalona orvos s a párisi clinicumokon szerzett, hajtotta előtünk, míg pesti szigoriaton állt tudott egy kérdésre megfellelni. Nem-e azon gyantás ifj. Czapky az emberben, hogy amerikai doctoratusnak nincs solidabb alapja mint azon egykori P. honvédkapir orvosi tudományának, kiben szülőföldjének feledhetlen gulyásos húsa azon poórias eszmét szülte, hogy ő hideglelésről való tinoturát kotyvaszt, melyre „tinoturus paprikus“ név alatt csakugyan patenat is váltott, s azt Új Yorkban oly sikerrel árulgtatá vagy illedelmesen fejteke ki magamat, oly fényes eredménnyel gyakorolt, hogy már is házat épített a paprikából. Nos „P. Lloyd“? Ez is csak amolyan hirtelenében készült éle? Hígyje meg, valósa-gos paprikás igazság.

Ha a „P. Lloyd“ föl magának hinni, megmarad-nak számára a porosz lapok, s csekét oranygyelium gyantát idézi, mintha bizony porosz lapot nem lehetne úgy rászedni mint a „P. Lloyd“...
Azt látni akartam, E gyönyörrel azonban le kellett mondani, mivel doctort, Bacat a német demonstrat, mely állítólag nem kőből és aranyból való állomány, hanem őtfontos koloncos olvasztott szin-arany, közöcséken otthon tartotta magát. Ifj. Czapky, a „P. Lloyd“ érte-

elmondam. Hogy végre a porosz herceg arany medall-

lont ajándékozott neki, szívesen elhízzam, mert jó csomó aranyat adott érte csérébe; ismétlem azonban, s ez mindenki előtt úgy is ismeretes, hogy díszermeket (Decorationsmedaille) csak korona fők osztanak.

Hanem elég is lesz már a híres fővérről. Nevét még most is jótékony tátyol alá rejtették volna, ha maga a „Lloyd” nem áll vala ki vele először, s nekünk ugyan kevés okunk van tagadni, kit akartunk a borkorból kiugraszítani s annál kevésbé, miután a fajnak több példányát is lepingálni szándékozunk. Annyit érünk, hogy rést lőttünk a szívós phalanxba, s az elfogulatlanok s igazság szeretők egész serege áll mögöttünk, mely, ha győzelmes fegyverhordozásunkat meg fogtuk elégelni, örömmel lép helyünkbe. Díszsége semmi ambitióknak; egy kis gyomlálást akartunk „elkövetni”, mert sok a dudva és gaz. Ki kell tépni, meg kell szarítani s aztán befűteni vele. Ez ennek a sorja a politikában, nemzetgazdaságban s hétköznapi életben.

Zaradékol a „P. Lloyd”-nak azon őszinte tanácsot adjuk, hogy ne keresse annyira a magyar ember kedvet, fölmagasztalván fűt-fűt, mihelyt csak „házunkfia” s „menekült.” Mérien igazságosan, mert egyetlen lapunk ő, mely Magyarországot a külfölddel némileg közvetíti, s ez, ha észreveszi mennyi tenger nagy emberünk van nekünk — még megajnál, pedig inkább haragudjék ránk. Az „A u s l a n d”-ban mostanában jelent meg Kaliforniából egy tudósítás, mely egy földünkkel foglalkozik, ki mint „medizinalrath”) szerepelt, s ki pénzt kizárólag csak arra fordítá, hogy a lapok szüntelenül vele foglalkozzanak. Tehát ugyanazon taktika, melyet már leleplezék. Olvasóink közül tán emlékeznek néhányan a lipcsei képes újság azon tavalyi számára, mely az egykori könyvkereskedő Számvald, s most híres tábornok arcképét s életleírását hozza? S a különben tiszteletreméltó honnan szerezte a pannyrist? Hát kitől mástól, mint Karthyeny Marcsa, Brüsszelben élő halhatatlansági nagy-traffikánstól. Számvald pedig, mint már említém, sohasem volt tábornok, hanem csak „Quartermaster-general”; a ki ép oly kevéssé generális, mint a general-inspector.

K... B...
*) Tán bizony dilectissimus Czapka? Szerk.